

საქართველო

ლიტერატურული საქართველო * LITERATURULI SAQARTVELO * ЛИТЕРАТУРУЛИ САКАРТВЕЛО

3 ნომერი 2023წ. №15 (4075) გამოცემის 93-ე წელი ფასი 2 ლარი

გეგმვა ბრძოლით

თბილისი მოფენილია ელგუჯა ამაშუკელის მიერ შექმნილი ქანდაკებებით და უკვე დროც იყო და საჭიროებაც მოითხოვდა, რომ დადგმულიყო დედაქალაქის სიმბოლოებად ქცეულ ქანდაკებათა ავტორის ძეგლიც.

ამას ამბობდა ან გულისხმობდა ყველა, ვინც სიტყვით გამოდიოდა ელგუჯა ამაშუკელის ძეგლის გახსნაზე 30 ოქტომბერს, ვახტანგ გორგასლის ქუჩის №3-თან მდებარე სკვერში.

სკულპტორი – გენო ზაქარაია; იდეის ავტორი და არქიტექტორი – ვახტანგ დავითაია.

ორიგინალური ქანდაკებაა, არასტანდარტული, არატრადიციული, კონცეპტუალური. პოეტ ლია სტურუას, ელგუჯა ამაშუკელის მეუღლის, შეფასებით, ეს სკულპტურა მაღალი პოეზიის სფეროდანაა.

მადლიერების დღე უნდა ძეგლის გახსნას ცერემონიის წამყვანმა, პოეტმა ბადრი ქუთათელაძემ. სხვებმაც აღნიშნეს ელგუჯა ამაშუკელის, როგორც დიდი ხელოვანის, ღვაწლი თბილისის კულტურული ტექსტურის ჩამოყალიბების საქმეში და დედაქალაქის პასუხი საშვილიშვილო ღვაწლისთვის.

„ეროვნული სიმბოლოების ავტორი იქცა სიმბოლოდ“. ეს კლასიკური ფილოლოგიის დოქტორის, ვალერი ასათიანის სიტყვებია.

ძეგლის მდებარეობაც ამკარად სიმბოლურ ხასიათს ატარებს: ზემოთ ქართლის დედა, პირდაპირ ვახტანგ გორგასალი, გვერდით ნიკალა. ხელოვანი თავისი შემოქმედების ოპტიკურ ცენტრში – მონუმენტალურობის გარდაუვალი გრძნობა!

„მონუმენტალურობის გრძნობა მხატვრის მეექვსე გრძნობაა. საგნის სივცობრივად აღქმისა და გარემოს ჰარმონიულ ნაწილად წარმოსახვის გრძნობა“ (ელგუჯა ამაშუკელის წიგნიდან „მექვსე გრძნობა“).

ბელა ცინცაძე

ფრანკფურტი 75-ელ

ფრანკფურტის წიგნის ბაზრობა, რიგით 75-ე, 18-დან 22 ოქტომბრამდე მიმდინარეობდა.

მსოფლიოს ერთ-ერთი მთავარი ლიტერატურული მოვლენა ექსცესებით დაიწყო. გახსნაზე საპატიო სტუმრის, სლოვენის, წარმომადგენელმა, ფილოსოფოსმა სლავოი ჟიჟეკმა, ერთი მხრივ, დაგმო ჰამასის ტერორისტების მოქმედებები ისრაელში, მეორე მხრივ, თქვა, რომ ისრაელი არ ითვალისწინებს პალესტინელების მდგომარეობას. ამან დამსწრეთა მწვავე რეაქცია გამოიწვია. თუმცა ბაზრობის დირექტორმა იურგენ ბოსმა ჟიჟეკს სიტყვა ბოლომდე ჩაამთავრებინა.

ორგანიზატორები იძულებული გახდნენ ბაზრობის დაწყებამდე გადაედოთ პალესტინელი მწერალი ქალის, ადანია შიბლის დაჯილდოების ცერემონია. მიზეზი – ანტისემიტური ნარატივი მის პრემიერულ რომანში.

ბაზრობაზე მონაწილეობდა 4 000 ექსპონენტი მსოფლიოს 100 ქვეყნიდან. ისრაელის სტენდი, გასაგები მიზეზის გამო, ცარიელი იყო. რუსები არც წელს დაუშვეს ბაზრობაზე. უკრაინელები 47 გამომცემლობით იყვნენ წარმოდგენილი. საქართველოდან ბაზრობაში ოთხი გამომცემლობა მონაწილეობდა.

თემის გაგრძელება იხ. მე-5 გვერდზე

ბასსანება

უხოდ, თვალბით ნაპლარი

ის სიჩუმედან სიჩუმეში მოვიდა, რათა ეხმაურა.

მას ჰქონდა ხმა, განსხვავებული, გამორჩეული, თავისი, სხვათა გასაგონი, მაგრამ ეს არ აკმაყოფილებდა. სხვა ტემბრს ეძებდა, სხვა ტონებს, სხვა სიმალეებს.

სულ მიდიოდა, მიემართებოდა, დაეხეტებოდა, როგორც თვითონვე იტყოდა, ეძებდა, სინჯავდა, უმზერდა.

ჩვეულებრივი 80-იანელი იყო, თვითკრიტიკული, დაეჭვებული და, თუ შეიძლება ითქვას, გაუბედობით გაბედული. ჰქონდა თავისი, მკვეთრად სახასიათო – სიჯიუტე, შეუვალობა, ძნელად შესაძრწევი ინფანტილიზმი, რაც ზოგჯერ ლექსშიც იჩენდა ხოლმე თავს:

ათასჯერ უნდა გამინყრეს ღმერთი...
და უფრო მეტჯერ ჩემი დედიკო...
მკაცრად ნუ განმსჯით, ღმერთო და დედა,
არა ვარ ღირსი, ასე გამრიყოთ...

ერთი შეხედვით, ჩვეულებრივი წესით ცხოვრობდა, ხანდახან კანონმორჩილი, რიგითი ადამიანის იერიასაც გეჭვებოდა, შემოქმედებითი გზაც თანმიმდევრული ნაბიჯებით დაიწყო, ლიტერატურულ ჯილდოებსაც იღებდა, „გამჟღავნებული“ კაცი გეგონებოდა, მაგრამ ეს მხოლოდ ილუზია იყო, ის, ძნელსაცნობი და გამოუცნობი, მთელი შინაგანი არსით რადიკალურად განსხვავებული იმისგან, როგორსაც ხედავდი. სიმართლე ითქვას, ამის მიზეზი ზოგჯერ სულაც არ გახლდათ. ხედავ ჰქონდა განსხვავებული, ცხო-

ბიბი სულაქაური - 70

ვრებისეული ფილოსოფიაც – სხვა. იყო ამ თავისებურებაში რაღაც საბედისწერო და, კაცმა რომ თქვას, ამას არც მალავდა, ლიად ამბობდა, როგორც, მაგალითად, ამ ლექსში:

შიგნიდან ოცი წლისა ვარ,
გარედან – ლამის ბებერი,
არც არავისა არ ვგავარ,
არც შემხვედრია ჩემგერი...
გადახსნილ ნისლებს გავივლი,
იქ მოყუნაა შიშველი,
მოგენატრები ძალიან,
მაგრამ ველარას გიშველი...
გზაში გამყვება სიმღერა
უხმოდ, თვალბით ნამღერი...
სიციხიდან სიციხეში მავალს,
რას მიზამს, თოვლი, ნამქერი...
შენს ხელებს ვხედავ, მდგვარი,
არც შენ ხარ ჩემი დამქერი...

გაურბოდა ყოველდღიურობის რიტმსა და ერთფეროვნებას, მაგრამ იმედლოდულად რჩებოდა ყოველდღიურობაში, ერთფეროვნებაში, რუტინაში. შინაგანმა წინააღმდეგობებმა წარმოშვა მისი ლექსი – მკაცრი, პირდაპირი, რეალობის ადეკვატური ანარეკლი.

ყოფიერების გარეგანი არსი ვერანაირად ვერ მოერგო მის შინაგან ადამიანს, მუდამ ღია ჩანდა ის უფაქიზესი ნერვი, რომელმაც, სამწუხაროდ, ვერ გაუძლო სასიცოცხლო დინამიკას და ის, ღრმა პოეტი და ძვირფასი მეგობარი, ნაადრევად წავიდა ამქვეყნიდან, რათა ჩვენთვის დაეტოვებინა ტკივილი და სიმღერა – უხმოდ, თვალბით ნამღერი.

ივანე ამირხანაშვილი

<p>სიკითხის შემოქმედი</p> <p>როინ მესხველიძე</p> <p>83.2</p>	<p>ინტერვიუ</p> <p>ოლანი ბიდაია</p> <p>83.3</p>	<p>მკათუნასავი ჯადოსნური ჯოხით</p> <p>მიმონა ცანავა</p> <p>83.7</p>	<p>ელდარე ჰაილის მატრიცა</p> <p>ქეთევან ტომარაძე</p> <p>83.14</p>	<p>საშუალება მივცით მწერლებს</p> <p>სალვან რუსული</p> <p>83.15</p>
--	---	---	---	--

ქალაქი ზუგდიდი ჩემი ბავშვობის ქალაქია, აქ დავიბადე, აქ გავიზარდე

და ყოველი მისი წარსული მახსოვს, მიყვარს ყოველი მისი კუთხე-კუთხულო

თავისი წარსულით. აწმყოთი და მომავლით. ბევრი რამ საინტერესო ამბავი და ადამიანები ახსოვს ამ ქალაქს. ამ წერილით ერთი მათგანი მინდა გავაცოცხო, რომელიც ლეგენდასავით დადიოდა ჩვენს ქალაქში. 80-იანი წლები იყო, როცა მე ახალსოფლის მრავალტირათიანი გაზეთის რედაქტორად ვმუშაობდი, ჩვენი გაზეთი „მებრძოლის“ რედაქციაში იბეჭდებოდა, აქ ხშირად და-

მზეთუნახავი ჯადოსნური ჯოხით

დიოდა პოეტი არჩილ ფირცხალავა. როცა არჩილი გამოჩნდებოდა, გოგოები უმალ ჭორაობას იწყებდნენ. იცით, ამას ულამაზესი ცოლი ჰყავს, მაგრამ... ყველას აინტერესებდა ამ მზეთუნახავის ხილვა.

ერთ დღეს ქალაქის ცენტრში ხელჯოხით გოგონა დაეინახეთ და უმალ მივხვდი, რომ ეს ნამდვილად ის იყო, ლვითური, სათნო,

მელსაც თვალს ვერ მოაშორებდი, დიახ, ეს არაამქვეყნიური სილამაზე იყო, ლვითური, სათნო, ნამდვილ ანგელოზს ჰგავდა.

ის მთელმა ქალაქმა შეიყვარა და დღემდე ამშვენებს ჩვენს ქალაქს თავისი მშვენიერებით, ბრწყინვალე პოეზიით.

19 ოქტომბერს ჩვენმა ქალაქმა კიდევ ერთხელ გაიხსენა ქალი-ლე-

ვლე ახალგაზრდობის სასახლეში არაჩვეულებრივი საღამო შედგა. სადაც ქალბატონ მიმოზა ცანავას 75 წლის იუბილე მიულოცეს. მისი სევდიანი ლექსები, განვლილი გზა, ბავშვობის მოგონებები დედაზე და მამაზე, პირველი შეხვედრები არჩილთან, ის მოგონებები, რაც მან თავისი მშვენიერებისა და უსაშველო ტკივილის გამო აიტანა... ბევრი მომენტი და ფრაგმენტი ამოალაგა მოგონებების სკივრიდან, რაც ცრემლის მომგვრელი და სულის შემძვრელი იყო, მაგრამ ამ საღამოზე ჩვენს წინ იდგა ქალი-მებრძოლი, ქალი-დაუმარცხებელი და ყოველგვარ ბოროტებაზე გამარჯვებული. ის მთელი თავისი დიდებით ისეთივე ლამაზი და მშვენიერი იყო, როგორც მაშინ, ადრეულ წლებში, როცა ქალაქში გაივლიდა მზეთუნახავი ჯადოსნური ჯოხით. საღამოს უნიჭიერესი ახალგაზრდა პოეტი და დეკლამატორი შალვა ქარჩავა უძღვებოდა. იუბილარს თბილი სიტყვებით მოუფერნენ და მიულოცეს გურამ

გუნავამ, ზამირა ლაღუამ, ნატა კემულარიამ. პოეტის ბრწყინვალე ლექსი წაიკითხა პატარა ანსატა-სიამ. საღამოს ამშვენებდა ანსამბლი „ჩელა“, „კოლხური ტრიო“, 19 ოქტომბერს კიდევ ერთი განუმეორებელი, ულამაზესი საღამო შედგა, რომელსაც ასე დავარქმევდი „მზეთუნახავი ჯადოსნური ჯოხით!“

ნათია ჯგუშია

ნამდვილ ანგელოზს ჰგავდა... იმ დღიდან შევიყვარე და დიდხანს ვუყურებდით ამ სილამაზეს, რო-

გენდა! ქალი-პოეტი! მრავალი პრემიის ლაურეატი, ზუგდიდის საპატო მოქალაქე და მოსწა-

მიმოზა სანავა

წყალობა

სული თმენით ვარწყულე წუთისოფლის წყაროდან, ბედს უკვე შევეგუე, იყოს, რაც მიწყალობა. წინწკლებიან კაბაში იწვის ყმანვილქალობა, მადლობასაც კი ვეტყვი მისთვის, რაც მიწყალობა. გაზაფხულის ფერების სულს სალბუნობს გალობა, რომ ვარ დედა, ბებია, არის ჯილდო, წყალობა! კიდევ ზღვა სიყვარული,

მეგობრების ალობა, ღვთისგან საჩუქარია უფლის დიდი წყალობა! ეკალ-ბარდში ჩამაგდო, მეგრძნო ვარდით მთვრალობა, რომ მასწავლა ცხოვრება, წყალობაა, წყალობა! სული ინვრთნებოდა და სხეული კი წვალობდა, ამიტომაც ტკივილი არის ჩემი წყალობა... სიცოცხლე, ვით სასჯელი და ვით ჩემი ბრალობა, გამძლეობით მთებურით დამაქვს მხრებით წყალობა! სხვა რა მეთქმის, აბა რა, ძნელი არის ცალობა, თვალები რომ ღია მაქვს, ღმერთის არის წყალობა. ფუნჯით შევაფერადე ნაცრისფერი ქალობა, ყველაფერს შევეგუე, ბედმა რაც მიწყალობა.

ცვივილის ცვივითი

ქარიშხალივით ამედევენები და სულის მოთქმას არ მაცლი, ფიქრო მე ერთგულებით გზიდე და გზიდე, შენ არ მომეშვი, ტკივილის ტვირთო! თავის დაღწევა ხომ ბევრჯერ ვცადე, მარცვალ ვთვალე სულ თითო-თითოდ, მაინც ვერა და ვერ დაგვამალე, ყველგან მიპოვე, ტკივილის ტვირთო! რა დაისახე მიზნად, არ ვიცი, მიმაქანებდი უფსკრულში თითქოს, მაგრამ ვერაფრით ვერ დამამარცხე, შენი ოინით, ტკივილის ტვირთო! რაც მეტი ლოდი გულზე დამადე, მით უფრო მეტად შემმატე ძალა, როგორც კონიას ბედი დაჩაგრულს, ლოცვა მამაღლებს, უფლო მფარავს და სულ ამაოდ ამომიჩემე, ყველაფერსა აქვს სასრული, ვით ომს, ეს შენ კი არა, მე დაგამარცხე,

ვერ მომერიე, ტკივილის ტვირთო! ისევ მორჩილად თავს დაბლა დაეხრი, ისევ მოთმენით ბევრ რამეს გითმოზ, ტკივილით შობილს და ასე ამტანს, ვერას დამაკლებ, ტკივილის ტვირთო!

ვბერძები

სულს ნელა ეცლება კოკრობა და სხივი მიქრება ლოყაზე, უმზეო დღე ღამეს მოჰგავს და ყურანული მოწყავს მზე. ლილისფერ ზეცაში ფარფატებს მშვიდობის ლულუნა მტრედები და მაინც ვერაფრით ვერ ვგუობ, რომ ასე ნელ-ნელა ვბერძები. ცრემლები თვალთაგან ლანქეარად ჩამომდის, გზა-კვალი მერევა, ოცნება დანისლულ თვალეში მიქრება და სული მეღევა. მირაჟი შემაკრობს წარსულის, ხან ღობეს, ხან ყორეს ვედები და მმიჯნავს ვარდული სამყარო და ვხედავ, ნელ-ნელა ვბერძები.

მოვლონ მარტები

ისევ ტირილით მოვლენ მარტები, დამიმარტოვებს სევდის ორგია, რა საჭიროა ან განმარტება, თითქოს ცხოვრება ცივი მორგია. თითქოს ცხოვრება სატუსალოა და გაღიმებაც მზირი, ყალბია, ვხედავ, სიკვდილი აქვე ახლოა, ახლა სიცოცხლე არა მწადა. მზე გადაეშვა მბორგავ ტალღებში, ნერვებაშლილი, ნეტავ, რას იჭვობს, სული დალაზერა ძმის მახვილმა და მინდა, მზესავით თავი დავიხრწო. ფოთლები მთვარეს ჩამოასვენებს მოწინებით და ხელატატებით, მე მარტობა დამისაკუთრებს, ისევ ტირილით მოვლენ მარტები.

... რაჯინყვბ შენით...

მე შევაგროვებ ბედნიერ ნამებს და გაზაფხულის სიმღერად ვაქცევ, თმენით შევეფუთავ უშენო დღეებს, გავეფანტავ ღრუბლებს და მოვწმენდ ცას ცრემლს. მე შევაგროვებ ფერად ყვავილებს და სიყვარულით შევკრავ კონებად, დავენვილები მაისის დილას, სულის მალამოს, ჩუმ შთაგონებას. მე შევაგროვებ ლექსის აგურებს, მერე აგივებ ტრფობის დიდ ტაძარს და სუროსავით შემოგხვევ ხელებს, ყინულის ლოდებს გავალღობ, დავძრავ. მე შევაგროვებ ცაზე ვარსკვლავებს, და ბლუჯა-ბლუჯა დაგვიყრი გზაზე, გაგაცისკროვენ, ისე აგანთებ, ყველა სატკივარს წავშლი და დავძლევ! მე შევაგროვებ ლამაზ ღიმღლებს, ატმის რტოების უნაზეს მზერას,

წავშლი, ჰო, წავშლი პირქუშ ღამესაც, არადაწა ნათელი დღეების მჯერა! ჰო, შევაგროვებ ნაფერებ დღეებს, მზედ გადაგიშლი ლამაზ სამყაროს და ერთგულების დავანთებ კოცონს, რომ არასოდეს აღარ გაგყვარონ... მე შევაგროვებ მთრთოლავ ბგერებს, გულით შევიგრძნობ შოპენს და მოცარტს და ავენტები თავდავიწყებით, მოვალ უწრფელეს, უწმინდეს ლოცვად! მე შევაგროვებ ლამაზ ნამ-წუთებს, რომელიც შენთან მომიყვანს ფრენით, მერე ცხოვრებას ისევ თავიდან, ისევ თავიდან დავიწყებ შენით!

მე ჰოეტი ვარ

ვხედავ, ნელ-ნელა შემომაცვდა სამოსი ტანზე, ქარი ქოშინით, თავგანწირვით ჩემსკენ მოიწვეს, ვით პირველყოფილ ადამიანს, გზაკვალარეულს, შიშველ სხეულზე აფარება ფოთლის მომინვეს. მე პოეტი ვარ, ცარიელი ჯიბის პატრონი, ერთი გრომიც კი არ გამაჩნია, მინიერ ყოფას ვერ ავუნყვე ვერა ნაბიჯი, უფალმა ასე მიუფლა და გამომარჩია. მე პოეტი ვარ, ხმაურიან ლექსის სამჭედლოს ბასრ ლურსმნებით ვჭედავ ლექსებს, ზოგ-ზოგებს რომ გულზე ესობა, მე პოეტი ვარ, გაძარცვული ზამთრის მარტოხე და ბევრს არაფრად მიაჩნია ჩემი ლექსობა. მე პოეტი ვარ, საქანელა ცაზე რომ არწევს, მათხოვარვით ვაკვირდები დაყრილ მონეტებს, სიზმრის სიმძიმე სულს რომ ასე მუშლივით ხრავს და რატომ არ წყალობს ქვეყნად ბედი სანყალ პოეტებს. რაც გამაჩნია, იმ სიმდიდრეს ფასი რად არ აქვს, ნიჭიერების უნიჭობა ვით არ ვითმინე, სულს დავიპურებ, არ მაშინებს ეგ ქარ-ბორია, ამ სნეულ სხეულს რით ვუშველო, მითხარით ვინმე. ლალ-მარგალიტებს რად ვარჩიე ვარდის სინაზე, ან სასახლებს მერცხლის მშვიდი, პანია ბუდე, მე პოეტი ვარ, ამ ბუნების მესაიდუმლე და მაპატიეთ, ლექსთა ქართო თუ გავიგუდე. მე პოეტი ვარ, არაფერი არ შემძლია, გარდა იმისა, სიტყვით ჭრელი მანდილი ვქარგო, ნუ შემომხედავ ალმაცერად, დამცინავ მზერით, შენად მიმიღე, მიმეგობრე, თუ შესძელ, კარგო! მე პოეტი ვარ, დაფლეთილი გული თან დამაქვს, შენც არ დამადო დარდის ლოდი არა იგი ზედ, ეს მე კი არა, სული ბღავის, სული ხმაურობს, არ ჩამითვალთ ეს განცდები არა სიგიჟედ. მე პოეტი ვარ, ბუნებისგან ნაშობი შვილი, უმწეო სხეულს, ვით სხვის ცხედარს, უხმოდ დავსტრიო, ღამის ქარები არ მინდობენ, მისამაგებენ, უცხო ტომივით მიმძაფრებენ სულის ამ ტკივილს. მე პოეტი ვარ, ჩემი ბინა სამყარო არის, აუზბენელი ოცნებები მიმყვება დარდად, მე პოეტი ვარ, არაფერი არ გამაჩნია, ნრფელი ლექსის და ამ გულის გარდა. მე პოეტი ვარ, ოცნებების ზღვაში მცურავი, ჩვეულებრივი მუდამ მისწრებს, გჯერა? – ასჯერ ის, მე პოეტი ვარ, ლექსის სახლებს ვაშენებ მხოლოდ და პოეტობა არის ჩემი ჯილდო, სასჯელიც.

ლიანა მოხართელი

***

ჩემი განცდების ვაჟღერებ ჰანგებს,
სტრიქონებს ვქარგავ ეშის ძაფებით,

გენში დაბორგავს მუზა-გრიგალი
და აცამტვერებს ეჭვებს შხამიანს.

გსტუმრით წაროს!

გინდათ, იხილოთ
დამცირებული,
შერცხვნილი და
ლონემბიდლი
თავად სიკვდილი?
- ესტუმრეთ წაროს!

გინდათ, იხილოთ
გმირთა სავანე
დიადი, წმინდა

1 ნარო - თუშების ისტორიული სოფელი.

და სანუკვარი?
- შეაღეთ წაროს
აკლდამის კარი.

გინდათ, იხილოთ
თუშთმოძულეთ
ხელი მურდალი,
კვალი მურდალი,
დღემდე რომ მყარობს?
შუაგაკვეთილს
შეხედეთ წაროს!

გსურთ, თვით სიკვდილზე
დასცეთ ყიჟინა
და უკვდავების
შეეხოთ წაროს?
- ძველ თუშთ სამყოფელს
ესტუმრეთ წაროს!

ნუ გავმძიმებ. ჯაღაჯ!

ეს გული კლდეა სალი,
გრძნობები - კლდიდან წყარო.
კარგად შემიკიდე თვალი,
ნუ აჩქარდები, ქალო!

გულში დარდები გამიჩნდა,
ღამე სიმშვიდეს მპარავს...
არ მიყვარხარო, არ მითხრა,
ნუ გამიმეტებ, ქალავ!

და თუ ოცნება ამიხდა,
შეგიპყარ მაყვლისთვალავ,
ნულარ წახვალო, არ მითხრა,
არ მიგატოვებ, ქალავ!

ხან გარდასვამ ხან ჰეპელას

ხან გადარებ ხან პეკელას,
მის ფარფატს და თრთოლას,
ხან ზღაპრული რამის გაჭრას,

ფაფარაშლით სრბოლას,
ხან კამკამა წყალში ვარსკვლავთ
ლიველივსა და ბრწყინვას,
ხან მზის გულში მხურვალეებს,
ხან ყუყუნა წვიმას,
ხან უსაზღვრო ცისფერ ლაქვარდს,
ხან ცეცხლოვან აისს,
ხან გაზაფხულს,
მის სუნთქვაში
აფეთქებულ მაისს,
ხან ოცნების უცხო ფრინველს,
ხან ვენებათა სიღრმეს,
ხან ყმანვილურ აღმადრენას,
ხან უხუცეს სიბრძნეს...
გცან სიციცხლედ, თვით სიციცხლედ,
გცან სრულქმნილად, ერთად.
არ შემცდარა, ვინც შეგრაცხა
სიყვარული, ღმერთად!

ვწახვარ ვაცთა რეპილოს

ვწახვარ კაცთა დუმილს,
მორჩილ გულთა თრთოლას.
ვეტრფი ბრძოლის სურვილს,
ქარიშხალთან ქროლას!

მძულს სიციცხლე მშვიდი,
მიყვარს ცეცხლის ალი,
მოზიდული მშვილდი,
შემართული ხმალი!

ვძრახავ ბერად შემდგარს,
გულგრილობა მზარავს,
ზესვლას ვეტრფი მედგარს,
ზეცის გულის მზარავს.

მძულს ბანგი და რული,
მძულს ხრწნა საზიზღარი.
ნუმც დაცხრება სული,
ნუმც ჩადგება ქარი!

ვინ თქვა დახრა თავის?
- ჩამოვხმები ზეზე!
სულს შთავებრავ ყვავილს
უკვდავების ხეზე.

ვწახვარ კაცთა დუმილს,
ლაჩარ გულთა თრთოლას,
ვეტრფი გაჭრის სურვილს,
ქარიშხალთა ქროლას!

მეჭირი

მაცვალა მიქელაძის მოთხრობის
„წაროელი მეჭირ“
წაკითხვის შემდეგ

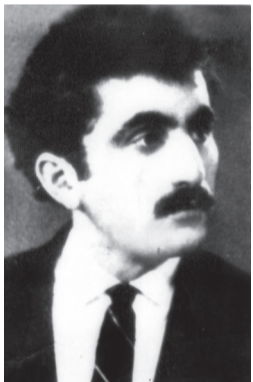
რა საოცრება იყო
იმ თუში ქალის სახე...
თითქოს წოვათას ვიყავ,
თითქოს იქ მეჭირ ვნახე.

გარდასულ ჟამთა ცეცხლი,
სიხარული და სევდა,
თითქოს მის სახლში ენთო,
თითქოს მის გენში ძევდა.

ვინ თქვა: „უკვალოდ ქრება
თავგანწირვა და ცრემლი...“
- თუშთა ზნეობას ჭედდა
ათასწლეულთა გრდემლი!

წინაპართ ნამყო შორი
ბუმბერაზული, დიდი!
- საუკუნეებს შორის
გამოდებული ხიდი!

რა საოცრება იყო
იმ თუში ქალის სახე...
თითქოს წაროში ვიყავ,
თითქოს იქ მეჭირ ვნახე.

მურთა ნახდაშვილი

***

მოდენეთ ჩემთან
ვარსკვლავების მთელი ნახირი,
მომგვარეთ მთვარე,
წინაპრებზე ამბავი ვკითხო,
საუკუნეთა
ერთმანეთში გადაძახილით
მომჩერებია
წარსული და სამართალს ითხოვს.
ჩვენს დედამინას
ჯოჯოხეთში უწევს ტრიალი,
გაუსაძლისი
ტკივილები როდემდე ზიდოს.
შენ მოგვახვიე
ეს სიგიჟის ორომტრიალი,
ადამიან-ბოროტება, ხმელეთით ზღვითო.

რავიგვიანე

დავიგვიანე,
ბანარაო და ალაზანი,
გამახსენდებით,
თქვენს ატეხილ დინებას ვხედავ.
დავიგვიანე, ბატრიონო, ჩემო ალვანო,
მოხუცო ქალო,
წელში დარდით მოხრილო დედავ!
დავიგვიანე,
სიჭაბუკე დახარჯე სხვაგან,
თუშო ასულო,
მაგ ლეჩაქის სინმინდეს ვფიცავ!
დავიგვიანე,
ვიცი, ახლა შენთვის სულ სხვა ვარ,
გვერდს ჩამიარე, ყრმობავ ჩემო და ველარ მიცან.

რამდენი წელი
არ მენახეთ, სამშობლოს მთებო,
საჯიბვებო,
მინავ ჩემო, ვალში ვარ შენთან!
ჩანჩქერო, კლდეზე გადმოშლილო,
ქალღმერთის თმებო,
ენით უთქმელო სილამაზე,

დიდება შენდა!
მუხლზე დაშვებით
თავგანსა ვცემ წინაპრის სახელს
ქართულ ვაზსა და
საქართველოს ზღაპრულ განთიადს.
ვუმღერებ მამულს,
სანამ ვსუნთქავ და თვალებს ვახელ,
სანამ ჩემი მზე საქართველოს
ცაზე ანთია.

დასლოი თქლოთშვილის ჟუსხე

ნუნუ ჩიხლაძეს

ავედევნები
უხმოდ შენს ქუჩას,
წამით ვჩერდები ნაცნობ ჭადრებთან,
თმებში ნიაჟი ფათურობს ურჩად
და ვდგავარ ასე დუმილით ერთხანს.
ვდგავარ და ვუსმენ იდუმალ ჩურჩულს,
ტკბილ ძილისპირულს შრიალა ხეთა,
მთვარე ღრუბლიდან გაუსხლტა ურჩხულს
და ჩაიპარა მთებს იქით, ხევთან.
გულდანყვეტილი ჩავიდა მთვარე,
ცაზე ანთია ირმის ნაფრენი.
ინვის ვარსკვლავი, სხივმოვლევარე,
ღამემ აუშვა შავი აფრები.
ვემშვიდობები ჭადრებს უსიტყვოდ,
მიმაცილებენ ჩუმი შრიალით.
კვლავ შენი ბინის მიმყვება სითბო,
ირგვლივ ღამეა თვალგომრიანი.
ამ სახლში შევხვდი პირველ სიყვარულს
ერთი პატარა მთიელი ბიჭი.
აქ მოვეყვებოდი სევდას, სიხარულს,
არა მხლებია ოდნავი იჭვი.
თვალს და ხელს შუა გაფრინდნენ დღენი,
შენც გაგიტაცეს თითქოსდა სადღაც.
და ვგავარ ხარლალს, მთებიდან დევნილს,
გეძიო ვისთან, გეძიო სადღა.

ჩემს ერთგულ ძაღლს

ვიცი, დამხვდები
ეზოსთან, იქვე,
მოგეფერები, ტოტებზე შემდგარს.
შემაძლებინოს, უფალმა იქნებ,
რომ ერთგულება ვისწავლოთ შენგან.

რეკრათ მიწავ. მე შენი მჯერა

ამ ქვეყნად მოველ
სრული უფლებით,
ერთი სიციცხლე მიბოძა ზეცამ.
ყოფნის, სიმღერის, თავისუფლების,
ამ მიწა-წყალზე წილი მაქვს მეცა.
დედაო მინავ,
მე შენი მჯერა,
ოცნების ტაძარს შენს მკერდზე ვაგებ,
მეპატიება რიგით მომღერალს,

ხეს უკვდავების თუ ვერ მივავენ.
მომავალს როგორ ვემახსოვრები,
სიმღერას ხალხში თუ ვერ გავიტან.
ვინო ბილივი ჩემი ცხოვრების
დიდ შარავზე თუ ვერ ვავიდა.
მეგზურად ახლავს ჩემს ფრთამალ მერცხლებს
პირდაპირობა და თავმდაბლობა.
ბევრი არა მსურს, ათასში ერთხელ
თუ გამიხსენებს შთამომავლობა.

შემოღობა რაქვებს მთებში

ლექური ნაბდით
შემოდის ღამე,
მიირწვევიან ნისლები ხევში.
სუნთქვა შეეკრათ პირლია ხრამებს,
კლდეთა მკლავებში მდინარე ხვნეშის.
სადღაც
ჩანჩქერთა ჩამოჰკრეს თარებს,
მდუმარე ქედებს დუმილი ეცვათ.
მთამ მოიქნია ფერმკრთალი მთვარე
და ლავაშვით გააკრა ზეცას.

***

მოზომილი მაქვს
მინის ნაჭერი
იყავ, იცხოვრე, ხანი და თესე
და ხნული სწორედ თუ ვერ გავეჭერი,
დამეცარება მარჯვენა მთესველს.
როგორც სხვა ყველა, დედამინაზე,
მეც ჩემი ხვედრი სიციცხლით ვცხოვრობ.
ჩემი ვარსკვლავიც ანთია ცაზე,
გულის ხვაშიადას მას ვანდობ მხოლოდ,
მან იცის მხოლოდ, მე რაც მომელის,
ამ ქვეყნად ჩემი ხვედრი რაც არი,
სად დამაროქებს ელვა რომელი,
სად ჩაიშლება ძვლების ნაცარი.

სიტყვა

სიტყვა,
გულიდან ამოვარდნილი
განცდა, ამბოხი და გახელება.
ძლიერი, როგორც შემოსულა დილის,
როგორც ვულკანის ამოხველება.
სიტყვა მართალი,
სიტყვა კაცური,
სიტყვა, შემრიგე მოსისხლე მტერთა.
ძმობა, ერთობა სიტყვით დაცული,
საერთო მტერზე კვეთება ერთად.
თუ გაგიმრავლდა
სიტყვის გამტეხი,
თუ კაცურ სიტყვამ ფასი დაკარგა,
ველარ გვიშველის ლოცვა გამჩენის,
ვერ დაგვიფარავს უფლისა კალთა.

ბორის ლავითაია

გეგმული უსიყვარულო

მოთხოვნები საერთო სათაურით "მეგრული ესკიზები" შეადგენს მენის-ქვილე ბაბუას ნაამბობთა კრებულს...

შვილთაშვილი ლირიკული პერსონაჟი, რომელიც იხილება ბაბუას ორიენტაციით, ყველაფრის წილად აღქმის შემორჩენილი უნარით...

ლუარა ჯიქია

ბაბუ საყვარელი და ძვირფასი წინაპარია. მარადიული სიცოცხლის ხატად მესახება. აი, უკვე ას მესუთე წელს ღუნავს...

სწორად მიაბობს მითაჟამის ამბებს და მეც მოთმინებით ვუსმენ მას: ადამიანის ყოფაში გამოურევა...

შუადღეა, ვზივარ ძელსკამზე და თუთუნს ვაბოლებ, ყალიონში ჩატენილს. ეულად ის კეთილსახება დიაცი შემოგოგმანდა...

ნამიერად დავიბენი თუ გავშეშდი... მე რე სისხლი მომანება უჩვეულოდ. რომ დამეფარა ეს გრძობა...

უხეში ხელები შემოეჭდო მის სუსტსა და ნაზ გაფა-წელს, გამომწრალი ტუჩები დააცხრა მის ყელ-კისრის ხავერდს...

ნისქეილი ისევ ხრიალებს, გოლვაფირო. რაკ-რუკ, რაკ-რუკ. ბრუნავს მოზრდილი, ტლანქი ქვა და ხვეწუროდან იყრება ფქვილი...

ინვა გულმკერდგადაშლილი ძელსკამზე. შავნამნამა, ხელიკისვერ თვალს აბრიალებდა და უკვე არ ეტყობოდა სევდა და დარდი.

თითქოს შორიდან, სადღაც შორიდან მესმოდა ნისქეილის მონოტონური ხმა, უფრო ახლოს ქალის გულის ნაზი ძგერა ტიკტიკებდა...

„ვაჰ! ბაბუ! ალმომხდა – გულში კი ვფიქრობ: მეგონა, ჩონჩხი იყო, მეგონა, ფიტულია, თურმე როგორი გრძობის პატრონი ყოფილა..."

ბაბუ ერთი სასაცილო, კავანდარაა, წელთა სიმრავლით ძველი მუხასავით დახუნძლული ბერიკაცია, მაგრამ დრომ შესძინა თავისებური დიდებულება...

ვინა თქვა, ბედნიერებას ერთი სახე აქვს? – არა, მას დაუთვლევი ოდენობა ჰქვია, რამეთუ ყოველი წამი ბედნიერების შემცველია...

ზის იგი სატინის ბლუზში გამოწკვირილი ჯორკოზე, ჩემ გვერდით, ზურგით ნისქეილის მუხის კედელს მიყრდნობია და ჩანაველული და შორსნასული მზერით შესცქერის ჩამავალ მზეს.

რას ფიქრობს ჩემი ძვირფასი ბაბუ? იქნება, მომავალს კაცთა, შორეულს განჭვრეტს! ეგებ, კაცთა გაუტანლობა აგონდება, სულიერი დაცემა მათი, უსაშველო! იქნებ, ჯველობას წარმოიდგენს და არარად ეჩვენება ცხოვრება თავისი დღევანდელი!

ეტყობა, ამჯერად ბაბუს საკუთარი ბავშვობა გაახსენდა. ამიტომ მომიყვანა:

– ალმზრდელი, ადამიანის გონების, ჭკუისა და გემოვნების შემქმნელია. – ბაბუ ჩიბუხს აბოლებს – მოსწავლე მასწავლებლის შვილი არაა, მარა შვილივით ეფოფინება ნამდვილად...

– დედის შემდეგ ვინც მაგონდება კეთილად, დიას კეთილად, გონებრივი მწვრთნელია ჩემი. მაშინ ხის სკოლა იდგა სოფელში...

დღეს მაგარ ჯანზე ბაბუ. დილით, ნითელი სიმინდის მჭადი და ყველი მიირთვა, ნედლი კამა მიაყოლა...

– ხომ მოხვალ? – მკითხა. – აუცილებლად. ჯერ კომპიუტერზე მაქვს საშუალო. მერე მოგაკითხავ.

– როგორც ყველა ადამიანს, მეც ორი ბაბუ მყავდა. დედის მხრიდან და მამის მხრიდან. – დაიწყო ბაბუმ – მამის მხრიდან ბაბუ ჩიქვანის მენისქვილე იყო, კომუნისტებმა რომ ჩამოართვეს...

ყალიონში თუთუნი ჩატენა, მოუკიდა და კმაყოფილებით გააბოლა. დარწმუნდა, რომ მნიშვნელოვანი რამ ჩამანვეთა გონებაში...

საინარო ლიბერაბურის ინსტიტუტი

25 ოქტომბერს შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის რუსთაველოლოგიის კვლევითი ცენტრში გაიმართა სამეცნიერო სემინარი...

სემინარს ესწრებოდნენ ლიტერატურის ინსტიტუტის თანამშრომლები, პედაგოგები, სტუდენტები და მოსწავლეები.

პირველ ეპიგრაფში წარმოდგენილი ტაუპები „ვეფხისტყაოსნიდან“ (მცირედ შეცვლილი) გვაჩვენებს, რომ ელისა და თანაპერსონაჟთა (შექსელი, ბრომელი) – ყოფასა და სულიერ მდგომარეობას არაფერი ჰქონდა საერთო...

მეორე ეპიგრაფი ელისა და სასარულს მიეძღვნება. ერთადერთი ტექსტი, რომელსაც ის უკავშირდება, არის სახარება. ოღონდ ეს კავშირი იმდენად ფორმალური და ასოციაცი-

ციურია, რომ მწერალმა არ მიუთითა მას სახარება, ვითარცა წყარო. ამ ეპიგრაფის ტექსტით ელი მეტყველებს და არა მაცხოვარი. „ეს არის სისხლი ჩემი...“ – ეს ელის სისხლია („ვეფხისტყაოსნი“ ნამონოლოგი ქალი გულამა გადმოაბრუნეს, ხელი მოაშორებინეს ლოყას და მაშინ დაინახეს ყურის ძირში შემხმარი ერთადერთი წვეთი სისხლი)...

სემინარს ესწრებოდნენ ლიტერატურის ინსტიტუტის თანამშრომლები, პედაგოგები, სტუდენტები და მოსწავლეები. მოხსენების მიზანი იყო მოთხრობის, „შელოცვა რადიოთი“, ეპიგრაფების ინტერპრეტაცია და მათი მიმართების დადგენა „ვეფხისტყაოსნიდან“.

მოსხენების დასრულების შემდეგ სიტყვით გამოვიდნენ: ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, ტექსტოლოგიის კვლევითი ცენტრის ხელმძღვანელი როსტომ ჩხეიძე, ფილოლოგიის დოქტორები: მაკა ელბაქიძე, დარეჯან მენაბდე, ჯულიეტა გაბოძე, ნანა გონჯილაშვილი, გია არგანიშვილი. მათ აზრი გამოთქვეს მოხსენებაში წამოჭრილ საკითხებზე. სემინარის მუშაობა ძალზე საინტერესო და ნაყოფიერი აღმოჩნდა ახალგაზრდა მსმენელებისთვისაც.

როგორც სხდომის ბოლოს ითქვა, რუსთაველოლოგიის კვლევითი ცენტრში სემინარები რეგულარულად ჩატარდება და მასში მონაწილეობას მიიღებენ როგორც ცენტრის თანამშრომლები, ასევე მონაწილე სტუმრები.

ია სანთელაძე

მთავარი რედაქტორი ივანე ამირხანაშვილი
მთავარი რედაქტორის მოადგილე ელისაბედ მატარაძე
ფინანსური მენეჯერი ქეთევან დამატარაძე

„ლიტერატურული საქართველო“
საბანკო ანგარიშის ნომერი: საქართველოს ბანკი, GE43BG000000161665862

დაბეჭდილია შპს „საარის“ სტამბაში
მისამართი: თბილისი, თევდორე მღვდლის 57
ISSN 2720-8540
7 727 20 8 54 003